

Ambitioner och en osäker framtid

En kvalitativ studie om upplevelser och erfarenheter med ett tillfälligt uppehållstillstånd.

Av: Nermin Mahdi & Büsra Simsek

Handledare: Olav Nygård
Södertörns högskola | Institutionen för
samhällsvetenskap
Kandidat/Magisteruppsats 15 HP
Sociologi C | HT20

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur personer med ett tillfälligt uppehållstillstånd motiveras till att integrera sig i ett samhälle, genom bland annat språklärande, arbete och studier. Den 20 juli 2016 infördes en ny tillfällig lag, där istället för ett permanent uppehållstillstånd ges ett tillfälligt uppehållstillstånd med krav att uppfylla för förlängning. Empirin för studien har samlats in genom semistrukturerade intervjuer med åtta personer som vid tiden intervjun ägde rum, hade tillfälligt uppehållstillstånd. Tidigare forskning redogör ämnen som berör integration i allmänhet, tillfälliga uppehållstillståndet och sist motivation, och bidrar med kunskap till eget forskningsämne, där en kunskapslucka är egna beskrivningar av motivation till att integrera sig, samt motivation till att lära sig språket, arbeta och studera med ett tillfälligt uppehållstillstånd. Den teoretiska ramen för studien innefattar teorier om begreppen integration och motivation, men även Georg Simmels bidrag om 'Främlingen' i kombination med temporalitet och mobilitet. Resultatet visar på motivation till integration i form av språklärande, studier och arbete, trots höga krav och en osäker framtid. Ett permanent uppehållstillstånd är för flera ett ändamål till att etablera sig och förverkliga långsiktiga mål.

Nyckelord: Tillfälligt uppehållstillstånd, motivation, integration, nyanlända, asylsökande

Abstract

The purpose of this study is to investigate how people with a temporary residence permit are motivated to integrate into a society, though, among other things, language learning, work and studies. On July 20, 2016, a new temporary law was introduced, where instead of a permanent residence permit, a temporary residence permit is granted with requirements to fulfill for extension. The empirical evidence for the study has been collected through semi-structured interviews with eight people who, at the time of the interview, had a temporary residence permit. Previous research describes topics related to integration in general, temporary residence and lastly motivation, and contributes with knowledge to the research topic, where a knowledge gap is their own descriptions of motivation to integrate, as well as motivation to learn the language, work and study with a temporary residence permit. The theoretical framework for the study includes theories about the concepts of integration and motivation, but also Georg Simmel's contribution about the 'Stranger' in combination with temporality and mobility. The results show motivation for integration in the form of language learning, studies and work, despite high demands and an uncertain future. A permanent residence permit is for many a purpose for establishing themselves and realizing long-term goals.

Keywords: Temporary residence permit, motivation, integration, newly arrived, asylum seeker

Populärvetenskaplig sammanfattning

Målgruppen för denna studie är personer som tilldelats ett tillfälligt uppehållstillstånd som innebär att deras vistelse kan vara tillfällig och därav innebära att de kan behöva återvända om de inte uppfyller kraven för förlängning. I denna undersökning avser vi belysa motivationen hos nyanlända att lära sig ett nytt språk, studera och arbeta med osäkerheten som ett tillfälligt uppehållstillstånd innebär. För att undersöka frågeställningen har åtta intervjuer utförts med deltagare som har ett tillfälligt uppehållstillstånd där deras beskrivningar och upplevelser är den centrala utgångspunkten för studien.

Förord

I detta förord vill vi börja med och tacka vår handledare Olav Nygård, för all hjälp och stöd i att skriva uppsatsen. Vi vill även tacka intervjupersonerna för deras deltagande i studien.

Deras egna beskrivningar i form av tankar, känslor och synpunkter har bidragit med betydelsefull information till studien. Utan deras deltagande och hjälp hade vi inte kunnat utföra denna studie.

Vi är två författare som skrivit uppsatsen tillsammans. Genom att samarbeta och ge stöd till varandra har vi gemensamt skrivit och bearbetat samtliga delar i uppsatsen. Vi har även tillsammans deltagit i samtliga intervjuer.

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	1
1.1	Bakgrund.....	2
1.2	Syfte och frågeställning.....	3
1.3	Uppsatsens disposition.....	3
1.4	Begreppsförklaring.....	4
1.4.1	Nyanlända.....	4
1.4.2	Asylsökande.....	4
2	Tidigare forskning.....	4
2.1	Integration.....	5
2.2	Tillfälliga uppehållstillstånd.....	6
2.3	Tillfälliga uppehållstillstånd och motivation.....	7
2.4	Sammanfattning av tidigare forskning.....	7
3	Teoretiska utgångspunkter.....	8
3.1	Integration och integrationsprocessen.....	8
3.1.1	Begreppet integration.....	8
3.1.2	Integrationsmodellen.....	9
3.1.3	Främlingen i tid och rum.....	10
3.2	Motivation.....	11
3.2.1	Motivationens inre och yttre faktorer.....	12
4	Metod.....	13
4.1	Metodologisk ansats.....	13
4.2	Urval.....	13
4.2.1	Presentation av intervjupersoner.....	14
4.3	Datainsamlingsmetod.....	15
4.3.1	Praktiskt genomförande.....	15

4.4	Dataanalys	17
4.5	Etiska principer	17
4.5.1	Informationskravet och samtyckeskravet	17
4.5.2	Konfidentialitet och anonymitet	18
4.5.3	Maktobalans vid två intervjuare.....	18
4.6	Trovärdighet och tillförlitlighet.....	19
4.6.1	Trovärdighet.....	19
4.6.2	Tillförlitlighet.....	19
5	Resultat och analys	19
5.1	Effekter av tillfälliga uppehållstillstånd	20
5.1.1	Livet i väntan och förväntan	20
5.1.2	Framtidens osäkerhet	22
5.2	Processen till integration	24
5.2.1	Språket som första steget	24
5.2.2	Relationer som en del av integrationsprocessen	26
5.3	Framtidsplaner.....	27
6	Slutdiskussion	29
6.1	Sammanfattning av resultat.....	29
6.2	Avslutade reflektioner	31
7	Referenslista.....	33
7.1	Skriftliga källor	33
7.2	Länkar.....	35
8	Bilagor.....	37
8.1	Bilaga 1: Intervjuguide.....	37

1 Introduktion

År 2015 möttes Europa av 1,25 miljoner flyktingar som flydde från krigsdrabbade länder. Av dessa sökte 162 877 personer asyl i Sverige, varav 51 228 kom från Syrien. Denna händelse kom att beskrivas som en flyktingkris och medförde åtgärder för att minska svenskt flyktingmottagande (Migrationsverket 2020). Från att ha haft den mest generösa asyltagstiftning i unionen övergick Sverige på kort tid till ett mottagande i linje med EU:s miniminivå. Den 20 juli 2016 infördes en ny tillfällig lag (SFS 2016:752) om uppehållstillstånd, som preliminärt ska fortsätta gälla till den 19 juli 2021. I den tidigare lagstiftningen har alla skyddsbehövande som regel fått permanent uppehållstillstånd. I och med den nya lagen är istället grundregeln att den som söker och ges asyl ska ges ett tillfälligt uppehållstillstånd. Denna lag trädde i kraft i syfte att reglera asylmottagandet och minska antalet asylsökande (Borevi 2018:2). År 2018 var antalet asylsökande 21 502, och år 2019 var det 21 958 personer (SCB 2020). Antalet sökande har även minskat under den rådande corona pandemin år 2020 genom reserestriktioner, vilket ytterligare begränsat möjligheterna för inresor i landet (Migrationsverket 2020). I dagsläget är det 11 165 personer som sökt asyl under 2020 (Migrationsverket 2020). Ändå förblir den tillfälliga lagen aktuell tills vidare.

Personer med tillfälligt uppehållstillstånd riskerar få svårare att påbörja sina liv i det nya landet, eftersom deras framtid är osäker, visar en studie som belyser vilken typ av uppehållstillstånd personer har, påverkar deras mående. Samt betydelsen ett permanent uppehållstillstånd har på personen (Johannesson & Westerling 2019). Av den anledningen är det intressant att undersöka hur de med tillfälliga uppehållstillstånd hittar motivation till att bland annat hitta arbete, studera, lära sig nytt språk och integreras i ett nytt samhälle. Med detta som bakgrund, avser vi belysa vilka begränsningar det tillfälliga uppehållstillståndet medför för individens förmåga att integrera sig och etablera nytt liv på osäker mark.

Integration kan i sociala sammanhang beskrivas som social samvaro som innebär att invandrare blir del av samhällets helhet och ges jämlika möjligheter i samhället. Det är en ömsesidigt förhållningssätt mellan olika grupper av människor i samhället (Kuusela 1993:97, se Aytar 2007:50). Det innebär även att olika aspekter i samhället förekommer i likvärdiga villkor mellan olika etniska grupper (Diaz 1996:73, se Aytar 2007:50). Begreppet är alltså mångfacetterat och berör flera dimensioner i individens liv. Därför ska vi bryta ner dessa dimensioner för att kunna undersöka olika aspekter i integrationsprocessen hos personer med

tillfälligt uppehållstillstånd. Med begreppet motivation avser vi att belysa vilka effekter tillfälligheten har på individens handlingsutrymme. En enkel definition av begreppet är att motivation är de faktorer hos individen som väcker, kanaliserar och bevarar ett visst beteende gentemot ett givet mål (Weiner 1992, Franken 2002, se Hedegaard Hein 2012:13).

Integration och motivation är breda och flerdimensionella begrepp som kan ha olika betydelse i olika sammanhang. I denna uppsats är dessa begrepp centrala utgångspunkter för att besvara forskningsfrågorna.

1.1 Bakgrund

I denna del ska den tillfälliga lagen mer ingående beskrivas för tydligare inblick av dess innehåll, som ligger till grund för vårt forskningsämne.

Efter den rekordhöga invandringen under hösten 2015 införde Sverige en tillfällig lag om uppehållstillstånd. Lagen trädde i kraft under juli 2016 och beskrevs som en nödvändig åtgärd för att reglera och minska asylmottagandet och de påfrestningar som det innebar (Borevi 2018:1). Andra EU länders migrationspolitik har haft en avgörande roll i motiveringen till den tillfälliga lagen. Ambitionen har varit att anpassa sig till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner för att färre ska söka sig till Sverige och flera ska söka sig till andra länder i Europa (prop. 2015/16:174, 29/ se Borevi 2018:77).

Den tillfälliga lagen innehåller färre skyddsgrunder, vilket innebär människor som har möjlighet till asyl är begränsat, samt begränsad möjlighet till familjeåterförening och hårdare försörjningskrav vid familjeåterförening. Det innebär istället för permanenta uppehållstillstånd, är huvudregeln tillfälliga uppehållstillstånd. Detta leder till att färre människor får stanna i Sverige, och de tre grupper som kan få asyl efter den tillfälliga lagen är flykting, alternativ skyddsbehövande och kvotflykting (Migrationsinfo 2020). Som flykting benämns individer som tvingas fly på grund av etnicitet, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön eller sexuell läggning. Alternativ skyddsbehövande är individer med risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling, och kvotflykting innebär att FN:s flyktingorgan UNHCR bedömer att en person har flyktingstatus i det område där personen befinner sig, som exempel flyktingläger och får uppehållstillstånd innan de kommer till Sverige, till skillnad mot asylsökande som söker asyl när de kommer till Sverige (Migrationsinfo 2020).

Det tillfälliga uppehållstillståndet är tidsbegränsat, och människor som bedöms vara alternativ skyddsbehövande får ett uppehållstillstånd i tretton månader, samt de som bedöms vara flykting får ett uppehållstillstånd som gäller i tre år. Det tillfälliga uppehållstillståndet går att förlängas vid att behovet av skydd fortfarande kvarstår (Migrationsinfo 2020).

Detta har medfört kritik mot den tillfälliga lagen där bland annat Röda Korset menar att lagen har tagits fram hastigt och kan leda till kostsamma konsekvenser för samhället och saknar tydliga lösningar inför dessa utmaningar. Även Arbetsförmedlingen menar att den tillfälliga lagen kan försvåra integrationen, eftersom det blir svårt för nyanlända att gå längre utbildningar om uppehållstillståndet endast ges för ett år. Samtidigt som individer med kvalificerad utbildning väljer istället ett enklare arbete för att få uppehållstillstånd (Migrationsinfo 2016).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats blir således att undersöka hur personer med tillfälliga uppehållstillstånd hittar motivation att integrera sig i det svenska samhället. Därför blir målgruppen individer med tillfälligt uppehållstillstånd som kan beskriva deras upplevelser och vad som motiverar dem under dessa omständigheter. Centralt i uppsatsen är den tillfälliga karaktären av vistelsen och hur detta påverkar individer att etablera sig på olika plan. Vilka aspekter är viktiga för målgruppen i syfte att främja integrationsprocessen och vilka hinder skapar den tillfälliga lagen för individer som riskerar att utvisas?

Frågeställningarna för uppsatsen är:

- Hur upplever nyanlända med tillfälligt uppehållstillstånd motivationen till att integrera sig i ett samhälle?
- Hur beskriver de motivationen till arbete, studier och språklärande?

1.3 Uppsatsens disposition

Under detta avsnitt ska vi ge en kortfattad beskrivning hur vi har lagt upp uppsatsens olika delar. Vi har inledningsvis redan skrivit introduktionen om uppsatsen, ett avsnitt om bakgrund för att ge bättre förståelse om det tillfälliga uppehållstillståndet, och sedan syftet och frågeställningarna för uppsatsen. Under följande rubrik har vi begreppsförklaring för att tydliggöra vad som menas med vissa återkommande begrepp i vår uppsats. Sedan ska tidigare

forskning redogöras som berör integration i allmänhet, tillfälliga uppehållstillståndet och sist motivation. I avsnittet om tidigare forskningen presenteras vad som tidigare förekommit i andra studier som är relevant för denna och bidrar med kunskap till eget uppsatsämne, där vi även beskriver vilken kunskapslucka vår uppsats avser att fylla. Därefter presenteras teoretiska utgångspunkterna för studien. Med bakgrund mot tidigare avsnitten fortsätter vi med att beskriva vilken metodologisk ansats vi valt för studien, och motivet till det, samt hur vi gick tillväga. Sedan ska resultatet och analysen för studien redogöras tillsammans i ett avsnitt. Detta för att presentera resultatet av empirin och analysera det tillsammans med tidigare forskning och teori. Avslutningsvis i en slutdiskussion diskuterar vi resultat och analys, huruvida vi har besvarat frågeställningarna för studien, och reflektioner kring det.

1.4 Begreppsförklaring

Under denna del ska olika begreppsdefinitioner beskrivas, för att tydliggöra det som menas med dessa begrepp i vår uppsats.

1.4.1 Nyanlända

En nyanländ individ är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning, och en individ som omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år (Sveriges riksdag 2018).

1.4.2 Asylsökande

Asylsökande är individer som kommit till Sverige och ansöker om skydd (asyl) i Sverige, men inte fått sin ansökan avgjort än (Migrationsverket 2020).

2 Tidigare forskning

I denna del ska den tidigare forskningen redogöras som berör vårt forskningsämne. Inledningsvis ska tidigare forskning om hur integration kan främjas bland nyanlända och vilka effekter den tillfälliga karaktären har redovisas, för att sedan presentera forskning om den tillfälliga lagens påverkan på nyanlända, och avslutningsvis belysa forskning som berör motivationen. All tidigare forskning bidrar med djupare förståelse för ämnet och är av relevans för studiens ändamål.

2.1 Integration

I Lennartssons (2007) rapport avser man kartlägga och förbättra omständigheterna för asylsökande i Västmanland och Uppsala län. Fokuset i forskningsprojektet är att belysa upplevelser och strategier i väntan på asyl. Inom psykiatrin vittnas det om att långa väntetider på asyl förvärrar deras tillstånd. Flera föredrar eget boende för sig själva och sin familj, och boendet beskrivs av flera som en väg in i det svenska samhället. Man eftersträvar en normalitet i sin vardag där eget boende skapar en känsla av hem där man kan undvika att påminnas om asyltillvarons ovisshet. Det beskrivs i intervjuer och enkäter att olika former av sysselsättning som exempelvis språklärande och praktik uppskattas. Utan bland annat SFI upplever flera att integrationsprocessen stannar av. Arbete betonas som värdefullt av alla informanter och bidrar till att de känner sig delaktiga i samhället (Lennartsson 2007:84–87). Den tillfälliga karaktären av asylsökande skapar hinder för möten av sociala kontakter (Lennartsson 2007:88). Flera beskriver att de i asylprocessen inte bemöts som medmänniskor, och upplever istället att de avhumaniseras, samt betraktas som en representant för en kategori (Lennartsson 2007:89). En gemensam nämnare bland asylsökande med bra välmående är en stark självkänsla, fysisk aktivitet och ett socialt nätverk. De flesta beskriver att de önskar sig ett vanligt liv i väntan på besked. Stärks känslan av den tillfälliga karaktären som präglar deras liv, ökar även känslan av meningslöshet (Lennartsson 2007:91).

I en annan studie inleder Bakker, Dagevos och Engbersen med att förklara att de utgår från att integrationen är flerdimensionell, där det förväntas finnas en vilja att integrera sig och en vilja att integrera individer i ett nytt samhälle vid ankomst. Fokuset är på flyktingar som upplevt påfrestningar innan ankomst och därför även förväntas ha effekter på integrationsprocessen. Författarna menar att det är avgörande hur flyktingar bemöts i det nya landet, där de även menar att två viktiga aspekter är vistelsen på ett asylboende, deras beviljade uppehållstillstånd och vilka effekter detta har på deras socioekonomiska status. Slutsatserna i studien är att långa vistelser i asylboenden hindrar integrationsprocessen. Primärt menar man att den socioekonomiska integrationen även hindras om individen har en tillfällig flyktingstatus medan medborgarskapet fullbordar integrationsprocessen. Resultatet är att en säker bosättnings status och medborgarskap är en viktig förutsättning för att integrera sig i samhället. I likhet med det som nämns i rapporten *‘Mellan hopp och*

förtvivlan', betonas vikten av en säker bostad med ett resultat som framställts med kvantitativt datamaterial (Bakker et al., 2014).

2.2 Tillfälliga uppehållstillstånd

Resultatet i en studie av Johannesson och Westerling (2019), visar vilken form av uppehållstillstånd man har, påverkar det psykiska välbefinnandet hos arabisktalande asylsökande i Sverige. Ett tillfälligt uppehållstillstånd leder till ytterligare psykisk påfrestning där den psykiska hälsan generellt redan är låg i jämförelse med befolkningen i stort (Johannesson & Westerling 2019:17). Sammanfattningsvis betonar författarna i artikeln att ett permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd har avgörande betydelse för det psykiska måendet hos arabisktalande nyanlända i Sverige som fått uppehållstillstånd, och att nyanlända flyktingar med tillfälligt uppehållstillstånd har i högre utsträckning nedsatt psykiskt välbefinnande i jämförelse med nyanlända flyktingar med permanent uppehållstillstånd, samt att permanent uppehållstillstånd skulle gynna den psykiska hälsan hos nyanlända flyktingar (Johannesson & Westerling 2019:19-20).

I likhet med ovanstående undersökning, redovisas ett liknande resultat i en annan studie som utförts i Storbritannien, där de genomfört intervjuer med ett antal nyanlända som har tidsbegränsat uppehållstillstånd. I studien beskriver de att det tidsbegränsade uppehållstillståndet ger upphov till stress, ångest och rädsla över att behöva återvända till hemlandet. Samtidigt svårigheter att fortsätta leva vidare då de nyanlända inte upplever sig tillrädda i det nya landet, samt att det tidsbegränsade uppehållstillståndet upplevs som ett hinder till att få arbete, påbörja universitetsstudier eller ta ett lån för att skaffa sig bostad (Doyle et al., 2010:20).

Den tillfälliga karaktären av vistelsen rapporteras bidra till psykiskt trauma skriver författarna i artikeln, '*A Wager for life: Queer children seeking asylum in Norway*', i liknelse med artiklarna innan och har genomfört en kvalitativ studie och intervjuat ensamkommande queerbarn som sökt asyl i Norge. I artikeln beskriver de barn som nekats asyl lever under dödshot i sina hemländer, men att de som beviljas asyl fortfarande lever under isolering, riskerar våld och trakasseringar i det nya landet, på grund av sina icke-normativa sexualitet eller könsidentitet. Utöver detta, skapar det tillfälliga uppehållstillståndet för flera rädslor över att bli deporterade, då de i artikeln beskriver barn som flyr från asylmottagningar på grund av den rädslan (Stubberud et al., 2019:447). Tidigare forskningen beskriver rädslan och

traumat personer med tillfälliga uppehållstillstånd upplever där en av dessa studier skiljer mående i koppling till tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd.

2.3 Tillfälliga uppehållstillstånd och motivation

Typer av uppehållstillstånd har också konsekvenser för individens vägar till integration.

Jutvik och Robinson (2018:2) visar att personer med ett tillfälligt uppehållstillstånd i större utsträckning hade anställning och högre inkomst än de med permanent uppehållstillstånd, medan de med permanent uppehållstillstånd i större utsträckning studerar. Resultatet i studien belyser samtidigt vilken typ av inkludering de olika tillvägagångssätten sannolikt kommer att ge. Författarna skiljer på skyldighetsbaserad och rättighetsbaserad inkludering.

Skyldighetsbaserad inkludering, innebär att ansvaret placeras på individen själv, så att de som lyckas integrera sig på arbetsmarknaden har större chans att få ett permanent uppehållstillstånd. Rättighetsbaserad inkludering innebär istället att personens uppehållstillstånd är oberoende av dennes ställning på arbetsmarknaden. En rimlig slutsats är därför att tillfälliga uppehållstillstånd är förknippade med kortsiktigt positiva utfall på arbetsmarknaden medan permanenta uppehållstillstånd har potential för långsiktigt positiva utfall (Jutvik & Robinson 2018:19).

I studien använder de inte begrepp som motivation men utifrån resultatet kan det förstås att personer med tillfälligt uppehållstillstånd är mer benägna att arbeta och en anledning till detta kan bero bland annat på den tillfälliga karaktären av deras uppehållstillstånd, medan personer med permanent uppehållstillstånd har en säkrare vistelse vilket kan vara en förklaring till att fler ägnar sig åt studier. Författarna i studien har genomfört en kvantitativ studie som belyser skillnader i sysselsättning, där en lucka är anledningen till att de skiljer sig. Medan vi avser genomföra en kvalitativ studie för att belysa deras beskrivningar till sysselsättning och motivationen med ett tillfälligt uppehållstillstånd, och skapa en djupare förståelse i deras egna beskrivningar.

2.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Genomgången av den tidigare forskningen redovisar att det tillfälliga uppehållstillståndet begränsar människor att bli och känna sig integrerade i samhället. Vidare visar den tidigare forskningen hur det tillfälliga uppehållstillståndet påverkar nyanländas välbefinnande, och

hur det får en negativ påverkan. Utöver detta anser vi att det finns en kunskapslucka i hur det tillfälliga uppehållstillståndet påverkar nyanländas motivation, och beskrivning av egna upplevelser av motivationen till att integrera sig i ett samhälle genom exempelvis att arbeta, utbilda sig, hitta bostad och lära sig språket. Sålunda blir vårt forskningsämne och frågeställningar av betydelse att undersöka.

3 Teoretiska utgångspunkter

I denna del redogör vi för studiens teoretiska utgångspunkter. I likhet med tidigare forskning ska vi beröra ämnen som belyser integration och integrationsprocessens betydelse, och vilka verktyg som kan behövas för personer till en lyckad integration. Integration och motivation är breda begrepp som är kan få olika betydelser beroende på de sammanhang de används i. Vi börjar med att redogöra teoretiska delen om integration, dess olika dimensioner och främlingen som en illustrativ symbol för tillfällighetens karaktär i kombination med en beskrivning av temporalitet och mobilitet, och dess betydelse, där vi avslutar med den teoretiska delen om motivation.

3.1 Integration och integrationsprocessen

Som tidigare nämnt, är begreppet integration mångfacetterat och vi inleder med att redogöra för begreppets betydelse. Vi fortsätter med att beskriva José Alberto Diaz's rapport som handlar om integrationsförhållanden bland nyanlända invandrare där den empiriska analysen fokuserar på mottagningsverksamheten inom Stockholm stad under åren 1994–1996. Denna rapport anser vi fortfarande är applicerbar för att beskriva dagens integrationsförhållande som nyanlända kan uppleva och bidrar med en intressant infallsvinkel i vår studie. Vi avslutar med Georg Simmels teori om '*Främlingen*' som en illustration för den ställningen man har i samhället med det tillfälliga uppehållstillståndet, i samband med temporalitet och mobilitet som beskrivs i relation till tid och tillfällighet.

3.1.1 Begreppet integration

Begreppet integration är flerdimensionellt och kan i sociala sammanhang beskrivas som social samvaro som gör deltagarna till delar i en helhet. Det innebär att invandrare blir den del av samhällets helhet och ges jämlika möjligheter i samhället. Det är en ömsesidigt förändrad förhållningssätt mellan olika grupper av människor i samhället (Kuusela 1993:97,

se Aytar 2007:50). Med integration syftar man på olika aspekter där relationen mellan olika etniska grupper förekommer i likvärdiga villkor (Diaz 1996:73, se Aytar 2007:50).

3.1.2 Integrationsmodellen

Diaz (1997) integrationsmodell bryter ner integrationen i sju olika dimensioner. Dessa dimensioner kan summeras till deltagande i olika sociala relationer som arbetsliv, boendeförhållande och politik i syfte att uppnå en partiell eller fullständig jämlikhet med infödda individer (Diaz 1993, se Diaz 1997:31). Dimensionerna är följande:

Ekonomisk integration innebär tillgång till arbete och inkomster. Dimensionen berör arbetslivet från individens perspektiv och hur denne upplever tillgången till inkomster och yrkespositioner.

Social integration kan beskrivas som tillgången av socialt kapital. Dimensionen berör tillgången till sociala relationer, och i synnerhet, ett svenskt socialt nätverk för att upprätta sociala relationer med infödda i olika miljöer.

Politisk integration berör de rättigheter individerna har och vilka möjligheter de har att delta i det sociala och politiska i landet. Alltså, i vilken mån en individ ges möjligheter att göra skillnad i den politiska sfären.

Kommunikativ integration handlar om förmågan att kunna kommunicera och förstå det lokala språket i syfte att känna sig delaktig genom att kunna ta del av exempelvis massmediala sfärer och kunna ta del av information genom kommunikation.

Familjära integrationen innebär att individen upprättar familjära band genom exempelvis äktenskap med en infödd person.

Boendeintegrationen syftar till att öppna upp möjligheter för individen att få en bostad och vidare upprätta sitt sociala nätverk med exempelvis grannar. Detta för att främja integrationen i den miljö där man bosätter sig.

Personlig integration handlar om den subjektiva upplevelsen hos individen och hur tillfredsställd individen är med dennes delaktighet i allmänhet. Ju mer tillfredsställd man är med sina tillgångar i det nya samhället desto starkare är identifieringen med det nya samhället (Diaz 1997:33).

Av dessa dimensioner beskriver Diaz (1997:34) kommunikativ integration, ekonomisk integration, social integration och boendeintegration som primära integrationer och grundläggande inlärningsprocesser som villkor för att den långsiktiga integrationen ska vara framgångsrik. Under den primära integrationsperioden är individens valfrihet som olika mål, strategier och preferenser begränsad. Faktorer på individnivå som motivation- och resursstrukturer är av avgörande betydelse för att utforma integrationsperioden. Om individen inte lär sig språket, skaffar sig bostad eller arbetar, och inte deltar i sociala sammanhang kommer dennes valfrihet och integrationsstrategier upplevas som begränsande (Diaz 1997:34–35).

Jämlikhet och deltagande är både mål och medel i de olika integrationsdimensionerna. Upplever individen sig begränsad, är det av relevans för denna studie att undersöka vilken roll den tillfälliga karaktären har i processen. Vi är primärt intresserade av att undersöka samspelet mellan de olika dimensionerna, där vi avser att summera social och familjär integration eftersom de berör sociala relationer. Under denna dimension ska vi utgå från individens beskrivningar av familjära och sociala band.

3.1.3 Främlingen i tid och rum

Teorin om 'Främlingen' kan betraktas som en symbol för att beskriva den ställningen man har i samhället med det tillfälliga uppehållstillståndet. Främlingen är varken för nära eller för långt bort. Denne är ständigt närvarande utan att bli en del av samhället (Simmel 1858–1918, se Ritzer & Stepnisky 2015:141). Främlingen symboliserar en enhet som är lösgjord från varje given punkt i ett rum, alltså motsatsen till att vara fixerad. Främlingen tillför inte den rumsliga sfären men tillför kvaliteter som inte har sitt ursprung i den befintliga sfären (Simmel 2013:149). Främlingen som en kombination av närhet och avstånd påverkar interaktionsmönstret med andra medlemmar i samhället (Ritzer & Stepnisky 2015). Personer som tilldelas begränsade möjligheter i form av tillfällig vistelse kan betraktas som närvarande, men inte tillräckligt nära för att få ett fullbordat medborgarskap.

Denna paradoxala tillvaro är central i det som kallas för 'new mobilities paradigm' (Baas & Yeoh 2019). I detta synsätt är fokus inte endast på själva rörligheten, utan även på de faktorer som hindrar, stoppar och förbjuder rörelse. Författarna betonar vem som kan migrera, under vilka förhållanden och hur diskussionen i mottagande länder varierar, och att migranter ofta värderas utifrån de fördelar de ges. Vissa nekas medborgarskap och andra tilldelas ett

beroende på marknadsförbara färdigheter. Orörligheten ett icke medborgarskap skapar, definieras av föreställningar om stillhet, väntar och fastnar (Baas & Yeoh 2019:163). Vilket går i linje med illustrationen av 'Främlingen', där denne är ständigt närvarande utan att bli en del av samhället fullt ut.

En annan faktor är tid eller temporalitet i förhållande till migrationsbanor, där författarna påpekar att migrations- och integrationsprocesser ofta medför att migranter förlorar makt över sin egen tid. Både migration och integration är ofta fylld av väntan, där migranternas liv sätts på vänteläge och framtiden är oklar (Baas & Yeoh 2019:164). Tid är en central mekanism för kontroll genom migrationspolitik och lagar. Migranter kategoriseras utefter sitt uppehållstillstånd som i sin tur möjliggör kontroll under vistelsen, där kraven ofta behöver uppfyllas för att få ett förlängt uppehållstillstånd (Cohen 1994, se Cwerner 2001:10).

Främlingskapet handlar om att vara utanför det övriga samhällets rytm och att vara både fast och tillfällig. Tid och rörlighet/orörlighet är därför centrala faktorer för migranter med tillfälligt uppehållstillstånd. Studier visar att den socioekonomiska integrationen hindras om individen har tillfällig flyktingstatus (Bakker et al., 2014). Permanent uppehållstillstånd eller fullständigt medborgarskap ökar istället kontrollen över den egna tiden och rörligheten, vilken kan underlätta integrationsprocessen.

3.2 Motivation

Begreppet motivation kan användas för att beskriva mänskliga drivkrafter, positiva och negativa emotionella och psykiska tillstånd. En enkel definition av begreppet motivation är att motivation är de faktorer hos individen som väcker, kanaliserar och bevarar ett visst beteende gentemot ett givet mål (Weiner 1992, Franken 2002, se Hedegaard Hein 2012:13). Följande teorier som berör motivationen använder vi oss av i syfte att beskriva det som framkommer i intervjuerna i termer av inre och yttre faktorer. Detta för att kunna förklara intervjupersonernas beskrivningar i ljuset av motivationen. Med hjälp av följande teorier ska vi kunna särskilja de inre faktorerna från de yttre, där de yttre kan förklara aktivt handlande gentemot ett givet mål.

3.2.1 Motivationens inre och yttre faktorer

Motivation kan beskrivas genom målaktivitet och instrumentell aktivitet, där den instrumentella aktiviteten förbereder den efterföljande målaktiviteten och som utgör slutresultatet av ett händelseförlopp, dess uppfyllelse, och ger individen känsla av tillfredsställelse. Där det instrumentella aktiviteten utgör handlandet som leder till målet. Vid att undersöka motivationen är attityder centralt (Eskola 1977:62). Aktiveringsnivå benämns det tillstånd individen befinner sig i och som reglerar den totala mängden aktivitet eller intensitet i en viss handling (Eskola 1977:63), och kan delas upp i inre och yttre faktorer. Skillnaden mellan inre och yttre faktorer är på individens biologiska grundstrukturer eller i dennes sociala miljö. Den sociologiska beskrivningen utgår ifrån att människans aktiviteter orsakas i det sociala system som omger individen (Eskola 1977:64). Vid att individen anpassat sig efter de sociala normerna genom att bland annat vinna uppskattning i andras ögon, kommer då uppleva sig som välbalanserad och lycklig. Däremot inre faktorer tyder på att biologiska inre drifter hör till individens grundstruktur (Eskola 1977:64). Den biologiska driftstrukturerna kan styras och kontrolleras av yttre sociala faktorer (Eskola 1977:65), vilket kan påverka motivationen i sig. Desto starkare individens drifter är kommer beteendet mer fram i aktiviteter (Eskola 1977:67). Beteende innebär att människan på ett bestämt sätt gör ett val och ansluter sig med en av många alternativa möjligheter (Eskola 1977:76). Människans beteende kan ändras av yttre faktorer, och en av dessa är kunskap om vilka möjligheter man har att uppnå ett mål. Det innebär alltså hur pass intensivt en individ i allmänhet strävar efter att lyckas och undviker att misslyckas (Eskola 1977:73). Motivationsbakgrunden för människors handlande kan grundas och förändras i samband med att samhället förändras och levnadsstandarden höjs (Eskola 1977:71).

Själveffektiviteten beskrivs som individens övertygelser om ens förmågor att anta de beteenden som man anser är nödvändiga för att uppnå de önskade resultaten (Gangloff & Mazilescu 2017:2). I likhet med beskrivningen av inre drifter (jfr Eskola 1977), så innebär själveffektiviteten individens tankar, känslor, motivation, samt handlingen, hur individen handlar för att uppnå viss uppgift. Personer med hög själveffektivitet har egna mål och ett starkt engagemang till att uppfylla sina mål (jfr Gangloff & Mazilescu 2017). Motivationen kan även ses i ljuset av ambitioner då det beskriver en vilja att uppnå ett mål som kräver viss ansträngning. Det reflekterar relationen mellan individen, individens omständigheter och positionen i det sociala fältet som avgör möjligheterna att uppnå sina ambitioner. Det kan

alltså vara en indikation på potentiellt handlande gentemot ett mål men är även i beroendeförhållande till den position individen har i det sociala fältet som kan möjliggöra eller sätta hinder för ambitionerna (Bourdieu 1977, se Nygård 2020:33). Detta går i linje med de yttre sociala faktorer som kan påverka individens handlande gentemot ett mål (jfr Eskola 1977).

4 Metod

I detta avsnitt presenterar vi den metod som använts för att undersöka frågeställningarna, urvalet av intervjupersoner och vårt tillvägagångssätt. Praktiskt genomförande av undersökningen, dataanalysmetod och etiska aspekter som vi tagit hänsyn till kommer även att behandlas under respektive rubrik. Slutligen diskuteras tillförlitlighet och trovärdighet av studiens innehåll.

4.1 Metodologisk ansats

Denna studie syftar till att besvara forskningsfrågorna om hur personer med ett tillfälligt uppehållstillstånd upplever motivationen till integration, samt intervjupersonernas egen beskrivning av motivationen till arbete, studier och språklärande. Eftersom forskningsfrågorna riktar sig mot aktörerna och deras beskrivningar, blir denna studie av subjektivistisk karaktär. Detta eftersom vi behöver interagera med aktörer för att kunna förstå deras tänkande och beskrivningar kring motivationen till att integrera sig. Aktörer konstruerar den verklighet som vi studerar, och ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv intar vi en roll som medkonstruktör av denna verklighet (Aspers 2011:29–31). Vi har därför utgått från en kvalitativ ansats, inspirerad av en annan studie som har genomfört semistrukturerade intervjuer med ensamkommande queer-barn som kommit till Norge som asylsökande (Stubberud et al., 2019:450). Målet med metoden är att genom intervjuer, kartlägga mönster och viktiga teman som dyker upp under samtalets gång, för att förstå varför andra handlar, tycker och tänker som de gör (Aspers 2011:141).

4.2 Urval

Studien riktar sig mot de personer i samhället som har ett tillfälligt uppehållstillstånd och urvalet begränsas till denna grupp vilket gör det till ett målstyrt urval, eftersom

analysenheterna begränsas till den grupp som uppfyller kriterierna för att besvara de aktuella forskningsfrågorna (Bryman 2018:498). För att rekrytera intervjupersonerna kontaktade vi organisationer som arbetar med vår målgrupp, och publicerade inlägg i Facebookgrupper som riktar sig mot målgruppen. Under arbetet med detta kom striktare restriktioner för att minska spridningen av covid-19. Som en följd av detta stängde de kontaktade organisationerna sin verksamhet, och vi kunde inte längre använda dem för att komma i kontakt med intervjupersoner. Istället fick vi använda egna kontaktnät för att rekrytera en första deltagare genom bekvämlighetsurval (Bryman 2011:194–196). Från denna första intervjuperson använde vi oss av snöbollsmetoden för att komma i kontakt med nya intervjupersoner (Bryman 2018:504). Varje intervju avslutades således med en fråga om intervjupersonen kunde hänvisa oss vidare till andra personer som kan tänka sig delta i studien. På så vis fick vi till slut ihop intervjuer med åtta intervjupersoner, vilka beskrivs i nästa avsnitt.

En fördel med snöbollsmetoden är att kontakten med den nya intervjupersonen sker genom en person i dennes umgängeskrets som kan skapa ett förtroende hos personen. Nackdelar är att man inte kan försäkra intervjupersonerna full anonymitet eftersom de eventuellt är medvetna om varandras deltagande i undersökningen (Sohl 2014:59–60). Ett annat problem är att urvalet kan bli homogent (jfr Aspers 2011:95–96). Givet situationen övervägde emellertid fördelarna, vilket vi i praktiken gör genom att kombinera dessa urvalsmetoder snarare än att begränsa oss till enbart till snöbollsurval. Urvalsmetoderna är dock icke representativa och representerar enbart den population som intervjuas (Bryman 2011:194–196).

4.2.1 Presentation av intervjupersoner

Sammantaget intervjuade vi åtta personer. Vid tiden för intervjuerna hade samtliga intervjupersonerna tillfälligt uppehållstillstånd i Sverige. För att svaren ska vara konfidentiella använder vi fiktiva namn.

Den första intervjupersonen var Ali, 20 år som kom till Sverige år 2015. I dagsläget arbetar Ali extra i en livsmedelsbutik, samt på en pizzeria.

Den andra intervjuperson var 32-åriga Deniz, som kom till Sverige år 2016. På grund av covid-19 är Deniz för tillfället arbetslös, och studerar för att förbättra sin svenska i hopp om att få arbete efter avslutad kurs. Deniz är gift och har två barn.

Amina kom till Sverige år 2017 och är 30 år gammal. Hon är gift och har två barn. Amina arbetar inte dagsläget, utan studerar på SFI (Svenskundervisning för invandrare) för att förbättra sin svenska och vill fortsätta studera i framtiden.

Yasin är 23 år gammal och kom till Sverige år 2015. Yasin arbetar inte i dagsläget då han studerar på heltid i universitet och vill arbeta inom sitt ämnesområde i framtiden.

Josef är 23 år gammal och kom till Sverige under år 2015. I dagsläget studerar han på högskola och arbetar vid sidan av. Hans planer är att arbeta inom sitt ämne.

Adel är 26 år och kom till Sverige under slutet av år 2015. Han studerade till en början för att sedan söka sig till arbetsmarknaden. Idag arbetar han inom en livsmedelsbutik med fast anställning och hoppas på ett permanent uppehållstillstånd.

Isaak är 23 år gammal och kom till Sverige under år 2015. Han hade planer på att avsluta sin utbildning i ekonomi men ändrade sina planer med det tillfälliga uppehållstillståndet. För att snabbare komma ut i arbetsmarknaden, läser han på yrkeshögskola och arbetar extra samtidigt.

Marwan är 23 år gammal och kom till Sverige under slutet av år 2016. I dagsläget söker han arbete, och har även oavslutade studier inom SFI och har planer på att avsluta dessa för att i framtiden kunna söka till universitet.

4.3 Datainsamlingsmetod

En fördel med intervjuer är att de ger möjlighet att ta upp nya ämnen, ställa nya frågor och hitta nya angreppssätt under samtalets gång (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015:38). Av den anledningen valde vi att genomföra en semistrukturerad intervju, med elva djupare frågor samt utrymme för en fråga-svarsdialog genom följdfrågor (Aspers 2011:143). Vi hämtade inspiration till frågeguiden från den teoretiska ramen och resultat från tidigare forskning, men utformade den efter våra frågeställningar och formulerade intervjufrågorna på vardagsspråk.

4.3.1 Praktiskt genomförande

Ursprungligen planerade vi att samla in data genom fokusgruppsintervjuer, på plats i verksamheter som arbetar med nyanlända. På grund av covid-19 stängdes dessa verksamheter tillfälligt för allmänheten, vilket avsevärt försvårade datainsamlingen. Av den anledningen

fick vi frånga den ursprungliga planen, för att istället intervjua de personer vi kunde få tag på. Detta ledde till att några av intervjuerna skedde över telefon.

Vi inledde med att informera deltagarna om studiens innehåll under ett första telefonsamtal för att sedan upprepa detta när intervjuerna ägde rum. Under första samtalet fick intervjupersonerna välja om de ville intervjuas över telefon eller om vi skulle stämma träff. Utöver detta fick de även bestämma tidpunkt och miljö där intervjun skulle äga rum. Fem av intervjuerna skedde över telefon, de andra tre intervjupersonerna träffade vi. Två av intervjupersonerna träffade vi i Södertörns högskola och genomförde intervjuerna i skolans lokaler. Den sista intervju skedde på ett café. Vid de intervjuer som inte skedde per telefon tog vi hänsyn till de allmänna råden för covid-19 (Folkhälsomyndigheten 2020).

En uppfattning är att telefonintervju ibland kan vara av sämre kvalitet än en personlig intervju. Till exempel blir det omöjligt att reagera på ansiktsuttryck, och svårare att veta om intervjupersonen känner sig osäker på en fråga (Bryman 2018:262–264). Vi märkte dock ingen sådan skillnad i praktiken, mellan de intervjuer som genomfördes per telefon och de som genomfördes i person. Fördelen med telefonintervjuer var istället att det blev flexibelt för oss och deltagarna, vilket möjliggjorde datainsamling trots de rådande omständigheterna.

Under samtliga intervjuer deltog vi båda. Vid varje tillfälle var det en av oss som hade huvudansvaret för att genomföra intervjun, medan den andra lyssnade, förde anteckningar, och stöttade om intervjuaren exempelvis fastnade vid följdfrågor. Vi valde genomföra intervjuerna på detta vis eftersom intervjupersonerna bott i Sverige under begränsad tid med det tillfälliga uppehållstillståndet som bakgrund, vilket kunde skapa språkbarriärer. För att få så givande intervjuer som möjligt bedömde vi att det var bättre att vi båda deltog i samtliga intervjuer, eftersom vi kunde hjälpas åt att tolka och förstå. Intervjupersonerna informerades om detta innan, och godtog att vi båda skulle delta i intervjun.

Intervjuerna blev 30–40 minuter långa och samtliga intervjuer spelades in för att kunna transkriberas. Efter vi avslutade samtliga intervjuer tackade vi återigen deltagarna för att de ställde upp och förklarade vilken betydelse deras egna berättelser har för vår studie. För att visa vår tacksamhet gav vi samtliga deltagare ett presentkort. Det blir ett sätt att uttrycka uppskattning för att de ställt upp och ger en trevligare stämning kring intervjusituationen (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015:43).

4.4 Dataanalys

Efter intervjuerna transkriberades inspelningarna ordagrant i text, för att göra det enklare att organisera och bearbeta materialet. Transkripten analyserades sedan genom kodning och tematisering (Aspers 2011:155–156). Kodning innebär att det empiriska materialet bryts ner i en mängd delar, för att enklare strukturera materialet (Aspers 2011:166). För att skapa koder skrev vi ut transkripten och markerade relevanta avsnitt med penna (Aspers 2011:169). Markerade avsnitt med liknande innehåll sammanfördes, vilket resulterade i ett kodningsschema. Genom denna metod kunde vi se tydliga mönster i materialet, och viktiga teman som ska behandlas vidare i analysen. Kodningen har sitt ursprung i empirin utan inslag av teorin, vilket gör det av första ordningens konstruktion i syfte att modifiera empirin. Därefter har vi tagit hänsyn till teoretiska ramverk för att enklare analysera materialet (jfr Aspers 2011:166–168).

4.5 Etiska principer

I vår studie har vi tagit hänsyn till de etiska kraven vilket är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet, och som vi nedan mer ingående redogör. Vi avslutar med att diskutera om den maktobalans mellan forskare och intervjuperson som oundvikligen uppstår.

4.5.1 Informationskravet och samtyckeskravet

Innan vi började med intervjuerna och bokade ett möte med samtliga intervjupersoner informerades de om studiens syfte och vilka villkor som gäller för deras deltagande. Vi förklarade vilken betydelse deras deltagande har för vår studie och hur det bidrar med viktig kunskapsinformation. Vidare informerades de om att deras deltagande är frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan om det önskas, samt att de uppgifter som insamlas endast kommer att användas för forskningssyfte (Vetenskapsrådet 2002:7). Detta var viktigt för oss att tydliggöra då vi har förståelse att diskutera sitt eget liv och den tillfälliga karaktärens påverkan kan för flera upplevas svårt. Av den anledningen var det viktigt att skapa ett förtroende hos intervjupersonerna, där vi var extra tydliga med att informera om nyttjandekravet. De informerades om detta även inledningsvis när intervjuerna ägde rum.

Deltagarna har själva rätt att bestämma över sin medverkan och kan avbryta sin medverkan utan att detta medför negativa följder för de (Vetenskapsrådet 2002:9–10). Samtycke från samtliga deltagare har inhämtats muntligt och spelades in, samt att insamlade uppgifter om enskilda personer ska endast användas för forskningsändamål (Vetenskapsrådet 2002:14).

4.5.2 Konfidentialitet och anonymitet

Konfidentialitetskravet innebär att alla deltagare i undersökningen ska ges största möjliga anonymitet och att alla personuppgifter ska förvaras så att obehöriga inte kan ta del av de (Vetenskapsrådet 2002:12). Det innebär även att utomstående inte ska kunna identifiera personerna som deltar i undersökningen.

För att skydda intervjupersonerna använder vi inte deras riktiga namn. Vi har också strukit sådan information som kan användas för att identifiera personerna, till exempel boendeort, namn på deras skola eller arbetsplatser. Det var viktigt för oss att intervjupersonerna skulle känna sig bekväma med att besvara våra frågor utan att känna sig osäkra över hur materialet ska bevaras och hanteras.

Samtidigt kommer det inspelade materialet bevaras så att obehöriga inte kan ta del av det och ska raderas efter studien är avslutad. Det som sedan ska behållas är transkriberade texterna och slutgiltiga uppsatsen.

4.5.3 Maktobalans vid två intervjuare

Som vi tidigare nämnde deltog vi båda i samtliga intervjuer, vilket blev till vår fördel eftersom vi kunde ge stöd och komplettera varandra med att ställa nya frågor till intervjupersonerna när det behövdes. Från vårt perspektiv blev även samtliga intervjuer väl genomförda fastän vi var två, då två personer ger bättre förståelse än endast en skulle göra (Trost 2010:66–67). Dock finns det risk från deltagarnas synvinkel att uppleva två intervjuare som något slags maktövertag och känna sig underlägsen (Trost 2010:67). För att undvika detta var det viktigt för oss att endast en av oss var aktiv med att ställa frågorna och den andra höll sig i bakgrunden, vilket även blev enkelt att genomföra vid telefonintervjuerna. Deltagarna informerades om att vi båda skulle delta både när vi bokade tid för intervjun, samt innan intervjun påbörjades så de inte skulle bli överraskade. Vid att forskningsämnet är eller uppfattas som känsligt kan det även vara bra att vara två intervjuare (Trost 2010:67).

4.6 Trovärdighet och tillförlitlighet

Nedan redogörs trovärdighet och tillförlitlighet för studien och hur vi har arbetat med dessa.

4.6.1 Trovärdighet

Trovärdighet innebär att resultatet i vår studie, datamaterialet och analysen är trovärdiga för andra läsare. Det innebär också att det insamlade datamaterialet är seriöst och relevant för de aktuella frågeställningarna (Trost 2010:133–134). Detta har i praktiken genomförts genom att skapa en intervjuguide utifrån valda teorier och tidigare forskningar, samt att ställa frågorna på ett mer vardagligt språk för att skapa trovärdighet. Trovärdigheten handlar även om huruvida den sociala verkligheten som beskrivs av våra intervjupersoner stämmer överens med hur vi förmedlat deras definitioner (Bryman 2011:354–355). Det gjorde vi genom att upprepa det som intervjupersonerna nämnde och ställa följdfrågor när vi kände oss osäkra för att försäkra oss att vi förstätt deras svar som de velat förmedla.

4.6.2 Tillförlitlighet

Ett sätt att stärka tillförlitligheten i en studie är att kombinera olika metoder för att säkerställa att man får liknande resultatet (Bryman 2011). Med den tidsbegränsning vi hade kunde detta inte ske. Detta beror även på att det varit svårt att komma i kontakt med intervjupersoner under rådande omständigheter med covid-19 som tidigare nämnt. Tillförlitligheten grundar sig dock i överförbarheten, som heller inte är eftersträvansvärt inom kvalitativ forskning, då vi avser undersöka djupet och nyanserna i det intervjupersonerna förmedlar. Tillförlitligheten kan däremot öka om denna studie blir produkt för vidare forskning där man kan fastställa liknande resultat (Bryman 2011:354–355).

5 Resultat och analys

I detta avsnitt ska resultatet av empirin analyseras mot bakgrund av tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter. De olika teman som med hjälp av kodningen skapades ska behandlas och redovisas i syfte att besvara hur personer med tillfälligt uppehållstillstånd motiveras till integration, där kunskapsluckan i tidigare forskning är egna beskrivningar till motivation. Däremot visar den tidigare forskningen hur uppehållstillståndens tillfälliga karaktär ger upphov till försämrat välmående, att integrationsprocessen saktas ner, men även till ökad sysselsättning i form av arbete (se Doyle et al., 2010; Johannesson & Westerling

2019; Jutvik & Robinson 2018). Avsnittet är uppdelat i tre delar, där vi börjar med att beskriva perioden innan ett beslut om uppehållstillstånd och förväntningarna, och hur man upplever framtidens osäkerhet. I andra delen ska språket och egna kontakter betydelse beskrivas, och slutligen ska beskrivningar av framtidsplaner redogöras.

5.1 Effekter av tillfälliga uppehållstillstånd

I denna del börjar vi med att beskriva livet i väntan och dess förväntningar, för att sedan diskutera hur intervjupersoner beskriver framtiden i ljuset av osäkerheten som det tillfälliga uppehållstillståndet medför.

5.1.1 Livet i väntan och förväntan

Väntan på ett uppehållstillstånd beskriver samtliga deltagare som en svår period, fylld av oro. Vissa beskriver att de under denna period satt hemma mestadels av tiden och försökte komma igång med att lära sig språket på egen hand. För flera var det påfrestande att vänta på ett beslut som skulle avgöra hur deras framtid skulle se ut. Flera förväntade sig ett permanent uppehållstillstånd eftersom de ansökt under perioden som den tillfälliga lagen trädde i kraft. När de sedan fått ett beslut om ett tillfälligt uppehållstillstånd, begränsades deras valmöjligheter för att etablera sig. I följande citat kommenteras hur perioden innan ett beslut upplevdes, vilket går i linje med flera av intervjupersonernas beskrivningar;

Isaak: Under den här perioden är det svårt att ta ett starkt beslut om vad jag kommer göra efter. Eftersom min framtid ligger i luft. Så jag vet inte vad som kommer hända.

Marwan: Man känner som man är ingenting, fattar du? Man bara sitter hela tiden, tappa tiden och känner sig psykiskt dålig.

Beslutet innebär att flera av intervjupersonerna var tvungna att ändra sina planer eftersom de till en början förväntat sig ett permanent uppehållstillstånd. I citaten skildras en maktlöshet över sin tid, eftersom de beskriver att de inte kan ta några beslut, att de förlorar tid och att framtiden upplevs osäker. Tid är en viktig central aspekt i deras liv. För deltagarna att inte ha makt över sin egen tid, får livet att stanna upp. Temporal kontroll beskriver hur mobiliteten begränsas för migranter, där livet hamnar i ett vänteläge och framtiden blir oklar, detta tydliggörs i ovanstående citat (jfr Baas & Yeoh 2019:164). I likhet med flera av intervjupersonerna beskriver Adel och Isaak vid ett tillfälle hur begränsningar i beslutet

påverkade dem. Vilket blir ett utmärkande exempel på vad den tillfälliga lagen hade för inverkan på framtidsplaner;

Adel: Asså jag tänkte lite olika i början, jag skulle alltså fortsätta plugga till universitet och sådär men sen som jag sa till dig jag fick den där tillfälliga, och jag måste jobba, måste kämpa ännu mer asså för permanent uppehållstillstånd annars det blir bara svårt [...] Man vet aldrig vad som kommer att hända, om dem kommer förlänga eller inte [...]

Isaak: När jag kom till Sverige, jag hade en plan. Och planen var eftersom jag ville fortsätta plugga till universitet, medan den här situationen som har ändrat allt, sen jag har vänt mig till yrkeshögskola, ja så det är en orsak till, negativ skäl som själva uppehållstillståndet [...] Det här var det jag satsat på och tyvärr är jag i den situationen som gör mig mer orolig.

Som framgår av citaten ovan upplevde intervjupersonerna perioden i väntan som svår. De beskriver att man inte kan ta några beslut och att tiden stannar upp. När de sedan fått ett beslut om ett tillfälligt uppehållstillstånd, när de förväntat sig ett permanent, begränsas deras valmöjligheter. Denna situation kan illustreras av främlingen som varken är nära eller långt borta. Intervjupersonerna är närvarande men fullbordas inte fullvärdiga rättigheter att fullfölja sina mål (Ritzer & Stepnisky 2015:141).

Flera av intervjupersonerna hade planer på att utbilda sig på universitetsnivå men stod inför ett val som kan avgöra huruvida de får stanna tillsvidare. Detta har för flera inneburit att de behövt ändra sina planer i hopp om en säker framtid. Det sociala system som omger en kan resultera i att människans aktiviteter förändras (Eskola 1977:64). Att de finner motivationen till att anpassa sig till sin situation genom bland annat arbete och yrkeshögskola som en snabbare väg in på arbetsmarknaden, tyder på att motivationen finns där. Med oron och osäkerheten som bakgrund hade deras situation kunnat få ett annat resultat. Den inre driften deltagarna upplever kan styras och kontrolleras av yttre sociala faktorer (Eskola 1977:65), som vilken typ av arbete eller utbildning deltagarna väljer, där deras val grundas i hopp om att möjliggöra en säkrare framtid för sig själva. Ambitionen i detta sammanhang är säkerheten. Det sociala fältet de befinner sig i utgör begränsningar för intervjupersonerna som de får anpassa sig efter för att uppnå en viss säkerhet i sin tillvaro (Bourdieu 1977, se Nygård 2020:33).

5.1.2 Framtidens osäkerhet

Samtliga intervjupersoner menar att ett permanent uppehållstillstånd skulle innebära möjligheter att fullt ut kunna leva vidare och uppfylla sina mål. Utöver det beskriver flera intervjupersoner att det tillfälliga uppehållstillståndet påverkat deras välmående. Detta är en gemensam uppfattning som delas av samtliga intervjupersoner. Ali beskriver att det var svårt att planera för framtiden, oron påverkade hans studier på gymnasiet och motivationen sjönk. I följande citat beskriver intervjupersonerna hur de upplevt att det tillfälliga uppehållstillståndet påverkat de;

Ali: Då började mina studier sjunka ner, jag tänkte inte gå till skolan, jag tänkte väldigt mycket, på nätterna jag kunde inte sova och det var väldigt [...] Vad ska man säga [...] Väldigt dålig situation och väldigt tufft situation att båda tänka framtiden och tänka på sina studier [...]

Adel: Du vet man tänker mycket, man mår lite dåligt ibland [...] Man vet aldrig vad det ska hända med mig det [...] Ska jag åka tillbaka eller man vet [...] Det är jobbigt, det känns jobbigt faktiskt och tänker mycket, det blir bara stressigt [...]

Marwan: Man önskar man kan leva här utan att ha sån där cloud över huvudet. Kasta dig ut när dem vill [...] Om vi som får tillfälligt uppehållstillstånd, man lever hela tiden och känner sig inte ut från landet när som helst [...]

Som syns i citaten grundar sig rädslan för framtiden i osäkerheten som följer av ett tillfälligt uppehållstillstånd. I likhet med en annan studie, beskrivs att det tillfälliga uppehållstillståndet ger upphov till rädsla för framtiden och om detta innebär att man eventuellt kommer få återvända. Detta skapar hinder till att etablera sig i form av studier och arbete (Doyle et al., 2010). I Alis fall, gick det ut över hans studier. Välmåendet har visat sig försämrats med ett tillfälligt uppehållstillstånd i jämförelse med ett permanent (Johannesson & Westerling 2019:19–20). Ett permanent uppehållstillstånd hade alltså kunnat förbättra integrationsprocessen genom att man, med hänvisning till intervjupersonernas citat, inte behöver leva med osäkerheten att utvisas. Vissa förklarar att det tillfälliga uppehållstillståndet gör dem villkorligt delaktiga genom att de behöver uppfylla Migrationsverkets krav. Detta kan förklaras genom citaten från Isaak och Ali;

Isaak: [...] Istället för att bli en läkare kommer jag bli en städare. Förstår du? Det här är skillnaden, och det här frågade jag mig själv, varför

Migrationsverket tar det här beslutet. Istället för att dem ska få till exempel en läkare säger dem nej, du ska bli en städare. Så dem vill det så och vi är tvungna att följa upp vad dem vill egentligen.

Ali: Migrationsverket vill ha arbetskraft, asså de vill inte att man ska utveckla sig, speciellt invandrarna [...] För att det är många som skulle läsa vidare på universitet eller läsa ett annat program men det enda programmet som de fick läsa det var industri eller vård [...] Jag tycker jag kunde läsa vidare på universitet varför jag? Varför ska de andra svenskar inte, varför ska inte de hitta ett jobb, varför just jag och mina kompisar? Varför kan jag inte läsa och gå på universitet och bli en bra människa [...]

De förklarar att dessa villkor är i syfte att utnyttja arbetskraft under deras villkor, snarare än att främja deras erfarenheter och ambitioner. En annan intervjuperson, Deniz, förklarar att han i sitt hemland har civilingenjörsutbildning men att han inte fått möjligheten att arbeta inom liknande eller gå kompletterande kurser eftersom han inte fått hjälp med detta. Även om det inte uttrycks i termer av motivationen kan detta indirekt påverka individens motivation att de upplever sig utnyttjade i form av arbetskraft för att fylla upp en position som uppfyller kraven hos myndigheter, snarare än att de ska få uppfylla sina egna mål och ambitioner. Även i detta sammanhang är främlingen en tydlig illustration för intervjupersonernas ställning. De är delaktiga till viss del, närvarande men ändå distanserad, under villkor och krav från Migrationsverket (jfr Ritzer & Stepnisky 2015:141). Den personliga integrationen som berör hur tillfredsställd individen är med sin delaktighet kan alltså betraktas som svag i detta sammanhang, även den politiska integrationen kan betraktas som svag av den anledning att de beskriver att de inte får följa sina egna mål utan styrs av kraven som ställs på de (Diaz 1997:33). Ändå uttrycker flera av deltagarna att de inte har andra alternativ än att anpassa sig och kämpa på. Deras beskrivningar;

Deniz: Det är mycket press, jag har inte samma val eller möjligheter som andra så [...] Men iallafall man måste kämpa, kan inte ändra systemet här.

Adel: Efter beslut jag blev lite sådär, det kändes mycket jobbigt för mig men asså, jag fortsätter, vad ska man göra, det är livet, det går vidare.

Av Deniz och Adel skildras en uppgivenhet men även en vilja att kämpa vidare. För intervjupersonerna verkar det vara givet att anpassa sig till sin situation och leva vidare. I likhet med dem, beskriver även Isaak och Josef, med andra ord, att de behöver anpassa sig och göra det bästa av situationen genom att ändra sina planer. I följande beskrivningar märks

det även att motivationen kommer från att de frågar sig själva om de borde vara ledsna över sin situation eller göra det bästa av det;

Isaak: Men när jag fick beslutet, absolut jag blev lite ledsen men jag kan säga att jag sa en mening till mig själv, jag sa att livet tar inte slut efter den här pappret så jag måste ändra bara planen och det gjorde jag och jag tänkte jag att jag ska söka jobb och klara skiten [...] Jag hade två alternativ, att börja gråta, eller att börja och sätta en annan plan [...]

Josef: Asså de ändå tid, ska man sitta och gråta och tänka varför har jag inte permanent. Jag har två år, låt mig göra någonting på dessa två år, sen kan man kanske veta vad man ska göra.

Faktorer på individnivå som motivation- och resursstrukturer är av avgörande betydelse till att utforma integrationsperioden väl (Diaz 1997), vilket blir av betydelse för intervjupersonerna att få tillgång till olika typer av resurser i samhällsfältet för att integreras ännu bättre. Påfrestningar som kan upplevas av deltagarna kan förväntas ha effekter på integrationsprocessen (Bakker et al., 2014). Däremot skildras det en motivation av flera, där beskrivningar att de inte har andra alternativ, ändrar sina planer och kämpar vidare tyder på det.

5.2 Processen till integration

I avsnittet inleder vi med att redovisa språket som första steg till lyckad integration. Sedan beskriver vi på vilket sätt kontakter som familjemedlem, vän eller en bekant kan bidra till integrationsprocessen för intervjupersonerna.

5.2.1 Språket som första steget

Samtliga deltagare beskrev betydelsen av att lära sig svenska språket och att de var viktigt för de. Till en början gick de på SFI för att lära sig språket, men att prata med familj, vänner eller kollegor har hjälpt flera att lära sig språket snabbare. Citat från intervjun med Josef;

Josef: Jag kan säga min grund för språket har jag lärt mig på SFI men det utvecklades mycket på jobbet. Aa, utan jobbet skulle jag aldrig kunna prata så här bra svenska [...]

Till skillnad från de andra intervjupersonerna har Marwan en oavslutad utbildning hos SFI. Istället upplever han att han lär sig snabbare genom att umgås med sina vänner;

Marwan: [...] Och jag vet inte om jag kommer leva här i framtiden, men man lär sig ett språk som man kan utveckla mer det här språket, inte från skolan för man tappar mer tid där, man kan lära sig hemma med kompisar och så [...]

Däremot vid frågan om språket var viktigt för de att lära sig, samt om de upplevde sig motiverade till att lära sig ett nytt språk fick vi liknande svar hos alla deltagare, att det var väldigt viktigt. Språket beskrivs som första steget till att hitta ett arbete, möjligheten att utbilda sig, men även betydelsen av att kunna kommunicera med andra. Kommunikativ integration är en av de grundläggande inlärningsprocesser för att den långsiktiga integrationen hos individen ska vara framgångsrik (Diaz 1997). Deltagarnas egna beskrivningar;

Adel: [...] För jag visste språket det vägen till allt, till jobbet, till eh [...] Till allt möjligt om man ska gå till Försäkringskassan eller vad som helst man måste kunna språket annars det går inte, du vet [...] Om man bor i ett land man måste lära sig språket annars det blir bara svårt [...]

Amina: Jag gillar att lära mig, så jag kan ta till mig språket så att jag kan kommunicera och prata bättre med andra. Därför när jag lär mig språket och är duktig på språket, då kommer jag kunna läsa den utbildning jag vill läsa. Första steget är språket.

Deniz: [...] Träffa andra och prata med de är viktigt också [...] Så ja, språket är jätte viktigt.

Adel, Amina och Deniz beskrev det tydligt hur viktigt språket är för de, och liknande svar fick vi från de andra intervjupersonerna. Språket för flera är utgångspunkten till att integrera sig i ett samhälle genom att hitta arbete eller gå en utbildning, men även möjligheten att tala med andra personer. Innan de fick sitt uppehållstillstånd och kunde läsa på SFI, berättar Deniz att han lyssnade på radio och kollade på Youtube för att förbättra sitt språk. Motivationen till att lära sig språket fanns således hos samtliga deltagare och synliggjordes genom deras svar. Den inre driften till att lära sig språket förekommer tydligt av intervjupersonerna (jfr Eskola 1977), eftersom språket som flera beskriver är början till att bli en del av samhället. Samtidigt som personer med hög själv effektivitet har ett starkt engagemang till att uppfylla egna mål (jfr Gangloff & Mazilescu 2017). I detta sammanhang är det även ett medel med ett tydligt mål, där målet är att öppna upp för andra möjligheter att

integrera sig. Språket blir även ett viktigt steg till att integrera sig snabbare i samhället, och känna sig delaktig genom att kommunicera med andra personer (Diaz 1997).

5.2.2 Relationer som en del av integrationsprocessen

Förutom att socialt umgänge bidrar för flera att lära sig språket väl som tidigare nämnt, finns det beskrivningar av egna kontakter som en familjemedlem, vän eller bekant har hjälpt intervjupersonerna att hitta arbete och bostad. Den sociala integrationen främjas ytterligare för samtliga deltagare när de kommer i kontakt med andra medlemmar i samhället, som exempelvis på en arbetsplats och skapar sig nya relationer. I intervjuerna beskrev Amina och Josef innebörden av att ha vänner;

Amina: Ja jag har träffat vänner när jag gick till skolan, om man har vänner livet blir bättre för en [...]

Josef: [...] Asså första året här jag hade inga vänner, det var katastrof. Jag satt hemma hela tiden och bara kollade på serier och filmer, utan vänner, man kan inte klara sig.

Ett socialt nätverk bidrog för deltagarna att hitta ett arbete, och betonar hur viktigt det är att ha kontakter i Sverige. Ali och Marwan;

Ali: [...] Och sen det här med jobbet jag har kanske sökt tusentals jobb, de säger alltid att vi går vidare med andra och jag tror att det här med kontakter i Sverige är den största delen som man behöver att ha. I Sverige om man inte har kontakter så får man inte jobb [...]

Marwan: Jag sökte jobb men fick inget och man behöver kontakter för att få jobb [...]

I likhet beskrev Adel och Isaak, att egna kontakter har hjälpt de hitta arbete, vilken bidrar till den ekonomiska integrationen för samtliga deltagare, där de får tillgång till arbete och inkomst (Diaz 1997). Arbete kan bidra till att individer upplever delaktighet i samhället, samt att ett starkt socialt nätverk gynnar individens välmående (Lennartsson 2007). Utöver arbete har kontakter hjälpt deras boendesituation. Vissa av intervjupersonerna är ensamkommande och har inte familj eller vänner i Sverige sen innan och fick bo på asylboende till en början. Ali, Adel och Marwan beskriver att de bodde på asylboende när de kom till Sverige, och uppskattar att den möjligheten fanns men inget som föredras från samtliga. Att ha eget eller bo med vänner värderas mer. En säker boställnings status är en viktig förutsättning för att

integrera sig i samhället (Bakker et al., 2014). Intervjun med Ali som känner sig mindre ensam med att bo med sina vänner;

Ali: För när vi är ensam då kommer dåliga tankar och man blir deprimerad och så men när man är tillsammans, för vi skojar, vi spelar Tv-spel och går runt tillsammans så vi är som en familj kan man säga [...]

Amina, Deniz, Isaak, Josef och Yasin hade samtliga familjemedlemmar i Sverige och fick hjälp med boende. Deniz poängterar däremot att som invandrare är det svårt att hitta en bra bostad men tack vare hans familj hjälp blev det enklare. Sammanfattningsvis så sociala relationer, familjära band, att arbeta och bosätta sig stödjer integrationsprocessen när deltagarna får tillgång till olika dimensioner av samhällsfältet.

5.3 Framtidsplaner

Vid frågorna om deras framtidsplaner och om de har specifika mål de vill uppnå, uttrycker intervjupersonerna att de vill få ett permanent uppehållstillstånd. Detta var någonting gemensamt de talade om, men även deras vilja att fortsätta kämpa för att uppnå det. I deras beskrivningar av att ha som mål att få permanent uppehållstillstånd, märktes även begränsningen det tillfälliga uppehållstillståndet medfört och hur de inte kan göra som det önskas. Ali och Adel;

Ali: Ja, jag har ju fått jobb nu och hoppas att få ett permanent uppehållstillstånd, jag har inte gjort ansökan än men ska göra så fort jag jobbat lite och svar från arbetsgivare, och när jag får uppehållstillståndet då tänkte jag att läsa vidare på universitet [...]

Adel: Asså det första målet jag får permanent uppehållstillstånd sen efter det, självklart asså [...] Det inte mina mål att endast fortsätta jobba så jag har massa andra tankar, kanske öppnar eget företag eller jag fortsätter plugga eller jag vet inte, jag är osäker, det jag sa, jag är lite osäker just nu tills jag får permanent uppehållstillstånd [...] Jag kan inte göra någonting just nu asså.

Samtidigt som målet är att få ett permanent uppehållstillstånd, ger den tillfälliga uppehållstillståndet begränsningar genom att inte kunna förverkliga sina mål. Vilken typ av uppehållstillstånd ger konsekvenser för individens vägar till integration. En tidigare studie visar att till skillnad mot personer med permanent uppehållstillstånd hade personer med tillfälligt uppehållstillstånd oftare anställning, medan personer med permanent

uppehållstillstånd i större utsträckning studerar (Jutvik & Robinson 2018). En anledning är att de som lyckas på arbetsmarknaden har större chans att få ett permanent uppehållstillstånd (Jutvik & Robinson 2018). Både Ali och Adel berättar att målet med arbete är att få permanent uppehållstillstånd, för att därefter kunna planera för framtiden.

Fastän samtliga intervjupersonerna har tillfälliga uppehållstillstånd, har de olika förutsättningar till en lyckad integration. Vissa arbetar, eller arbetar extra, andra studerar, får hjälp av familjemedlemmar, sedan Deniz och Marwan som är arbetslösa. Motivation som beskriver mänskliga drivkrafter och faktorer hos personer som väcker och bevarar ett viss beteende gentemot ett givet mål (Weiner 1992, Franken 2002, se Hedegaard Hein 2012), visar att viljan att fortsätta kämpa fanns hos samtliga.

Amina: Jag måste göra mitt bästa för att studera och få ett jobb, eftersom jag bor här nu så jag måste fortsätta leva och inte vänta vad jag ska göra efter fem år [...] Aa jag måste studera och jobba och göra allting, och kämpa.

Marwan: [...] Man siktar efter nåt stort, men man behöver plugga på universitet, det är det som jag tänker på nu att man kan plugga och jobba så att jag kan klara SFI och fortsätta plugga och jobba. Ja asså jag tänkte nu jobba, bli klar med SFI och bara plugga och jobba. Och söka universitet efter [...]

Livssituationen blir avgörande för huruvida individen kommer känna sig motiverad eller inte, eftersom människors handlande kan grundas och förändras i samband med att samhällets levnadsstandard höjs (Eskola 1977:71). Även om Marwan söker arbete, beskriver han viljan att fortsätta att studera klart SFI, fortsätta arbeta och eventuellt i framtiden studera på universitet. Marwans beskrivningar tyder på strävan efter att lyckas finns där och undvika till att misslyckas (Eskola 1977:73). Vid att deltagarna är ambitiösa till att uppnå sina mål kan detta resultera i att motivationen ökar som kan visa sig genom ansträngning till att uppnå dessa mål (jfr Gangloff & Mazilescu 2017). Samtidigt som den position individen befinner sig i det sociala fältet blir avgörande till att möjliggöra eller sätta hinder för intervjupersonernas ambitioner (Bourdieu 1977, se Nygård 2020:33). Trots omständigheterna de befinner sig i uttryckte deltagarna sig som motiverade.

6 Slutdiskussion

I detta avsnitt ska vi beskriva huruvida uppsatsen ger svar på syftet och frågeställningarna av studien. Syftet med uppsatsen var att undersöka hur personer med tillfälligt uppehållstillstånd hittar motivation att integrera sig i det svenska samhället, och egna beskrivningar av motivationen till språklärande, arbete och studier. Centralt i studien är den tillfälliga karaktären av vistelsen och hur detta påverkar individer att etablera sig på olika plan. Frågeställningarna blev således hur upplever nyanlända motivationen till att integrera sig i ett samhälle med tillfälligt uppehållstillstånd, och hur de beskriver motivationen till arbete, studier och språklärande. Denna kvalitativa studie fokuserar på personer med tillfälligt uppehållstillstånd, där åtta personer genom semistrukturerade intervjuer deltagit för att besvara frågeställningarna. Vi inleder avsnittet med en sammanfattning av resultatet och diskutera hur resultatet gav svar på frågeställningarna, för att sedan avsluta med egna tankar och reflektioner kring studien, och förslag på vidare forskning på området.

6.1 Sammanfattning av resultat

Gemensamt bland intervjupersonerna är att de flesta beskrev sig som motiverade till att etablera sig genom språklärande, studier och arbete. Detta kan bero på att de är i en pressad situation där de inte har några alternativ, förutom att uppfylla de krav som Migrationsverket ställer på dem. Yttre faktorer kan påverka den inre driften (jfr Eskola 1997). Däremot kan en pressad situation även ge motsatt effekt och snarare resultera i att motivationen ökar. Desto starkare individens drifter är, ju mer kommer det synas utåt i form av handlande gentemot ett mål. Förutsättningar för detta är att man är medveten om sina möjligheter (jfr Eskola 1977). Flera av intervjupersonerna nämner att de haft mycket motgångar och begränsningar men att de behövt anpassa sig och acceptera situationen de är i. Det sociala fältet kan ha en avgörande roll på intervjupersonernas handlingsutrymme (jfr Bourdieu 1977 se Nygård 2020:33). För flera är målet att få ett permanent uppehållstillstånd som också kan förklara motivationen till att etablera sig för långsiktiga mål. Det tillfälliga uppehållstillståndet begränsar deras valmöjligheter och intervjupersonerna beskriver att de har höga krav på sig. Däremot uttrycker samtliga deltagare motivation till språklärande, ambition för högre studier och arbete, oavsett de krav som ställs på de.

I likhet med tidigare forskning (Doyle et al., 2010), beskriver intervjupersonerna till denna studie att det tillfälliga uppehållstillståndet hade en inverkan på deras välmående och handlingsutrymme. I tidigare forskning betonas vikten av språklärande och sysselsättning i väntan på beslut i form av arbete och studier (Lennartssons 2007). Detta går i linje med det som framkommer i resultatdelen av denna studie, där flera deltagare nämner vikten av att lära sig språket, och fortsätta arbeta och studera. Deltagarna uttrycker en vilja att läsa på universitetsnivå med långsiktiga mål, där flera menar att de med sitt uppehållstillstånd riskerar att inte få förlängt eller ges möjligheten till ett permanent om de väljer att studera på universitetsnivå istället för att arbeta. Vilket kan vara en rimlig förklaring till att flera arbetar snarare än att studera, med tidigare forskning som bakgrund som visar att personer med tillfälligt uppehållstillstånd hade i högre utsträckning anställning, till skillnad mot personer med permanent uppehållstillstånd som i större utsträckning studerar, då det tillfälliga uppehållstillståndet kan begränsa möjligheten för vidareutbildning (Jutvik & Robinson 2018).

En annan viktig aspekt som blir av relevans är de sju dimensionerna som tidigare nämnt är ekonomisk, socialt, politisk, kommunikativ, familjärt, boende och personlig integration (Diaz 1993), och utifrån resultatet märktes det att vissa delar av dimensionerna uppfylls, medan andra blir lidande. Detta kan i sin tur påverka integrationsprocessen för samtliga deltagare, eftersom möjligheten att etablera sig på olika plan i samhället begränsas där tillgång till vissa dimensioner inte förekommer. Alla dessa dimensioner blir viktiga att förverkliga för att uppnå en partiell eller fullständig jämlikhet med infödda individer (Diaz 1993, se Diaz 1997:31). Däremot beskrivs kommunikativ, ekonomisk, social och boendeintegration som primära integrationer och grundläggande inlärningsprocessen för en lyckad långsiktig integrationsprocess (Diaz 1997:34), vilket av vissa intervjupersonernas beskrivningar uppfylls, men att politisk, personlig och familjär integration förekommer mindre, där vissa är ensamkommande.

Att inte alla dimensioner uppfylls kan skapa ytterligare påfrestningar i deras vilja och motivation i form av begränsade valmöjligheter och osäker framtiden. Tiden stannar av med tillfälliga uppehållstillstånd, där intervjupersonerna själva inte har makt över sin egen tid eller mobilitet. Deras liv är på vänteläge och framtiden oklar. Temporaliteten personer upplever med tillfälliga uppehållstillstånd bromsar deras integrationsprocess och påverkar även välmående, där flera beskriver stress och rädsla över framtiden. Vistelsetiden för samtliga deltagare är oviss, och ett permanent uppehållstillstånd som flera beskriver är deras vilja och

mål skulle innebära kontroll över sin egen tid och mobilitet (Baas & Yeoh 2019). Ett medborgarskap skulle fullborda integrationsprocessen för intervjupersonerna.

En slutsats med bakgrund i resultatet av intervjuerna är att intervjupersonernas livsval är i beroendeförhållande till tillfälligheten och temporaliteten i deras vistelse. Även om detta kan vara givet eftersom studien avgränsats till personer med tillfälliga uppehållstillstånd, uttrycks det ändå tydligt att detta haft en stor inverkan på deras val. De flesta uttrycker sig motiverade som tidigare nämnt, men det märks ändå tydligt att temporaliteten och kontrollen som kommer med ett tillfälligt uppehållstillstånd styr deras val i livet och haft en inverkan på motivationen. Till exempel hamnar livet i ett vänteläge tills de fått ett permanent uppehållstillstånd och ges möjlighet att bland annat studier på högre nivå. För vissa har denna process i väntan, ändrat planerna om framtiden, och behövt göra andra val. Sammanfattningsvis pekar intervjupersonernas beskrivningar på att motivationen hade kunnat öka om de hade haft makt över sin egen tid och mobilitet. Som i sin tur hade kunnat möjliggöra för intervjupersonerna att följa sina ambitioner och mål, utan villkor, utan krav.

6.2 Avslutade reflektioner

En kunskapslucka som studien avsågs att uppfylla var personernas egna beskrivningar av motivation till att integrera sig genom språket, studier och arbete. Detta genomfördes genom intervjuer med målgruppen. De aktuella forskningsfrågorna besvarades genom intervjuguiden som formulerades med teori och tidigare forskning som bakgrund.

Utifrån kodningen av empirin och av att analysera materialet blev det märkbart att intervjupersonerna gav liknande svar till våra frågor. En anledning som vi tror har stor betydelse är att vår urvalsgrupp var homogen. På grund av tidsbegränsningen för studien och svårigheter vi upplevde med att komma i kontakt med personer som under den aktuella perioden hade tillfälligt uppehållstillstånd använde vi oss av ett snöbollsurval, vilket gjorde att vissa deltagare hänvisade oss till sina vänner och bekanta. Därav blev sju av åtta intervjuer med män, och endast en kvinnlig deltagare. Förutom två av intervjupersonerna Amina och Deniz, var alla i liknande ålder och hade liknande sysselsättningar. Alla deltagare kom till Sverige under samma period, det förekom alltså heller ingen variation i längden på vistelsen. Resultatet hade kunnat bli annorlunda med större variation exempelvis på vistelsetid då frågeställningen skulle belysa olika upplevelser beroende på hur långt in i integrationsprocessen man är. För vidare studier inom samma ämne bör urvalet därför vara av

en heterogen grupp, där variation i kön, ålder, sysselsättning och längd på uppehållstillstånd förekommer. Detta kan även förklara resultatet i vår studie, där en heterogen grupp med variation främst i ålder och kön hade kunnat ge ett annat resultat.

Ett annat alternativ hade kunnat vara att utföra en longitudinell undersökning där man hade kunnat följa intervjupersoner under en längre period och utföra det under ett tidigare skede i deras vistelse. I syfte att fånga upp motivation i ett tidigare stadie, innan man hunnit etablera sig, vilket vi tror hade kunnat innebära ett annat resultat. Eftersom vi dock utfört en kvalitativ studie är den subjektiva upplevelsen av relevans att belysa, då vi utgår från att det skiljer sig från person till person, där det inte är möjligt att generalisera. Med en större population och variation i urvalet hade detta eventuellt varit möjligt.

En annan aspekt som är viktig att belysa för vidare forskning, är som vi inledde i uppsatsen med är att tillfällig lag (SFS 2016:752) om uppehållstillstånd, ska preliminärt fortsätta gälla till den 19 juli 2021, vilket är inom kort och vad som kommer förändras då. Ska lagen förlängas eller kommer det bli en förändring, och på vilket sätt kommer det påverka dessa personers integrationsprocess? Kommer det förbättra eller försämra deras situation och möjligheterna att etablera sig i samhället, och hur kommer personerna då beskriva sin vilja att fortsätta kämpa? Det är sådana frågor som blir väldigt aktuella och värdefulla att ställa för framtida studier. Vad framtiden bär på återstår att se.

7 Referenslista

7.1 Skriftliga källor

- Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder; Att förstå och förklara samtiden*. Upplaga 2:1. Malmö: Liber AB.
- Aytar, O. (2007). *Mångfaldens organisering: om integration, organisationer och interetniska relationer i Sverige*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet.
- Baas M, Yeoh BS. (2019). Introduction: Migration studies and critical temporalities. *Current Sociology*. 67(2). s.161–168.
- Bakker, L, Dagevos J & Engbersen G. (2014). The importance of resources and security in the socio-economic integration of refugees. A study on the impact of length of stay in asylum accommodation and residence status on socio-economic integration for the four largest refugee groups in the Netherlands. *Journal of International Migration and Integration*. Vol 15 (3). s.431–448.
- Borevi, K. (2018). *Familj, medborgarskap, migration: Sveriges politik för anhöriginvandring i ett jämförande perspektiv*. Stockholm: Delegationen för migrationsstudier, Delmi.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 2. ed. Malmö: Liber.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. ed. Stockholm: Liber.
- Cwerner, S. (2001). The Times of Migration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 27(1), s.7–36.
- Diaz, J.A. (1997). *Primärintegration och bidragsberoende: studie av integration och tidigt bidragsberoende inom det kommunala flyktingmottagandet*. Norrköping: Statens invandrarverk.
- Eskola, A. (1977[1971]). *Socialpsykologi*. (1. uppl., 6. tr.) Stockholm: AWE/Geber.
- Eriksson-Zetterquist, U & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I: Ahrne, G & Svensson, P. (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Upplaga 2:1. Stockholm: Liber AB, s.34–54.

- Gangloff, B. & Mazilescu, C. (2017). Normative Characteristics of Perceived Self-Efficacy. *Social Sciences*, vol. 6, nr. 4, s.139.
- Hedegaard Hein, H. (2012). *Motivation: Motivationsteorier & praktisk tillämpning*. Upplaga 1:1. Stockholm: Liber AB.
- Johannesson, L & Westerling, R (2019). How Do Newly Arrived Refugees with a Temporary Residence Permit Feel? *Socialmedicinsk Tidskrift* 96.1. s.13–21.
- Jutvik, K, & Robinson, D. (2018). Limited time or secure residence? A study on the short-term effects of temporary and permanent residence permits on labour market participation. *Working Paper Series 2018:17*, Uppsala University, Department of Economics.
- Lennartsson, R. (2007). *Mellan hopp och förtvivlan: erfarenheter och strategier i väntan på asyl: en etnologisk undersökning om situationen för asylsökande i eget boende i Västmanland och Uppsala län*. Stockholm: Nationell Temagrupp asyl, integration inom gemenskapsinitiativet EQUAL.
- Nygård, O. (2020). *Educational aspirations and attainments: how resources relate to outcomes for children of immigrants in disadvantaged Swedish schools*. (Edition 1). Diss. (sammanfattning) Linköping: Linköpings universitet.
- SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.
- Simmel, G. (2013). *Hur är samhället möjligt?—och andra essäer*. Göteborg: Korpen. Texten ”Främlingen”, s. 149–155.
- Sohl, L. (2014). *Att veta sin klass: kvinnors uppåtgående klassresor i Sverige*. Stockholm: Atlas Akademi.
- Stubberud, E., Akin, D. & Bang Svendsen, S.,H. (2019). A Wager for Life. *Nordic Journal of Migration Research*, vol. 9, nr. 4, s. 445–460.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

7.2 Länkar

British refugee council. The impact of limited leave on refugees in the UK. London: British refugee council. 2010. URL: https://www.refugeecouncil.org.uk/wp-content/uploads/2019/03/Limited_leave_report_final_September.pdf [Hämtad 2020-11-24]

Folkhälsomyndigheten, 2020-11-27. *Lokala allmänna råd för covid-19*. URL: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/lokala-allmanna-rad/> [Hämtad 2020-12-04].

Migrationsinfo.se, 2016-06-21. *Hård kritik mot regeringens lagförslag om tidsbegränsade uppehållstillstånd*. URL: <https://www.migrationsinfo.se/hard-kritik-mot-regeringens-lagforslag-om-tidsbegransade-uppehallstillstand/> [Hämtad 2020-11-09].

Migrationsinfo.se, 2020-03-06. *Den tillfälliga lagen*. URL: <https://www.migrationsinfo.se/flyktingar/den-tillfalliga-lagen/> [Hämtad 2020-11-09].

Migrationsverket, 2020-04-07. *Asylregler*. URL: <https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Asylregler.html> [Hämtad 2020-11-10].

Migrationsverket, 2020-09-10. *Historik*. URL: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Migration-till-Sverige/Historik.html> [Hämtad 2020-11-03].

Migrationsverket, 2020-10-23. *Lägsta antalet asylsökande sedan millennieskiftet*. URL: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2020/2020-10-23-Lagsta-antalet-asylsokande-sedan-millennieskiftet.html> [Hämtad 2020-11-11]

Migrationsverket, 2020-11-23. *Asyl- Veckosta-tistik inkomna ansök-ningar om asyl*. URL: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> [Hämtad 2020-11-27]

SCB, 2020-08-31. *Asylsökande i Sverige*. URL: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/asylsokande-i-sverige/> [Hämtad 2020-11-27]

Sveriges riksdag, 2018-12-05. *Enhetlig definition av begreppet nyanländ.* URL:
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/enhetlig-definition-av-begreppet-nyanland_H6021615 [Hämtad 2020-11-10].

UNHCR, 2020-06-18. *1 procent av världens befolkning är på flykt- 79,5 miljoner.* URL:
<https://sverigeforunhcr.se/blogg/flyktingar-varlden-2019> [Hämtad 2020-11-11].

8 Bilagor

8.1 Bilaga 1: Intervjuguide

Vi inleder med att förklara de etiska kraven och berättar syfte med studien, och förklara att vi avgränsat oss till personer med tillfälligt uppehållstillstånd.

Bakgrund

1. Kan du beskriva dig själv och dina sysselsättningar i dagsläget. (Kan du berätta hur ditt liv sett ut sedan du kom till Sverige?). Följande punkter är alternativa ämnen för följdfrågor.
  - Studier
  - Arbeta
  - Vistelsetid i Sverige

Integrationsprocessen

2. Om du i dagsläget har arbete (eller haft) /alternativt studerar (eller studerat), eller annan sysselsättning, hur har du gått tillväga för att uppnå detta och varför har du valt denna riktning?
3. Hur upplever du dina möjligheter var för att lära dig det svenska språket och hur gick du tillväga? Vad har motiverat dig till att lära dig ett nytt språk (om man har lärt sig)?
4. Hur har din boende situation sett ut och vad har dina mål varit?
5. Hur ser ditt sociala umgänge ut? (exempelvis vänner, familj)
6. Vilka möjligheter upplever du att du har i att påverka din situation? (exempelvis politiskt)

Motivation till integration

7. Hur upplever du din delaktighet i samhället?
8. Hur motiveras du till deltagande med ett tillfälligt uppehållstillstånd?
9. Vilken hjälp hade du önskat få i syfte att känna dig motiverad till delaktighet?
10. Upplever du att din motivation till delaktighet hade förändrats med ett permanent uppehållstillstånd, i såna fall på vilket sätt?
11. Hur ser dina framtidsplaner ut? Har du några specifika mål du vill uppnå?